

GRAĐANSKOPRAVNA KONVENCIJA O KORUPCIJI

Strazbur, 4. novembar 1999.

Preambula

Države članice Saveta Evrope, druge države i Evropska zajednica, potpisnice ove konvencije,

s obzirom na to da je cilj Saveta Evrope da postigne veće jedinstvo među svojim članicama;

svesne značaja jačanja međunarodne saradnje u borbi protiv korupcije;

naglašavajući da korupcija predstavlja veliku pretnju vladavini prava, demokratiji i ljudskim pravima, pravičnosti i socijalnoj pravdi, da koči ekonomski razvoj i ugrožava pravilno i pošteno funkcionisanje tržišne privrede;

priznajući nepovoljne finansijske posledice koje korupcija ima po pojedince, preduzeća i države, kao i međunarodne institucije;

uverene u značaj građanskog prava u doprinosu borbi protiv korupcije, naročito u omogućavanju dobijanja pravične naknade licima koja su pretrpela štetu;

podsećajući na zaključke i rezolucije usvojene na 19. (Malta, 1994. god.), 21. (Češka Republika, 1997. god.) i 22. (Moldavija, 1999. god.) Konferenciji evropskih ministara pravde;

uzimajući u obzir Akcioni program protiv korupcije, koji je usvojio Komitet ministara u novembru 1996. godine;

uzimajući u obzir i Studiju izvodljivosti o izradi konvencije o građanskopravnim lekovima za naknadu štete prouzrokovanu radnjama korupcije, koju je odobrio Komitet ministara u februaru 1997. godine;

imajući u vidu Rezoluciju (97) 24 o Dvadeset rukovodećih principa za borbu protiv korupcije, koju je usvojio Komitet ministara u novembru 1997. godine, na svom 101. zasedanju, Rezoluciju (98) 7 kojom se odobrava usvajanje Delimičnog i proširenog Sporazuma o osnivanju „Grupe

država protiv korupcije (GRECO)“, koju je usvojio Komitet ministara u maju 1998. godine, na svom 102. zasedanju, i Rezoluciju (99) 5 kojom se osniva GRECO, usvojenu 1. maja 1999. godine;

podsećajući na Završnu deklaraciju i Akcioni plan, koje su usvojili šefovi država i vlada država članica Saveta Evrope na Drugom samitu u Strazburu, u oktobru 1997. godine,

sporazumele su se o sledećem:

Poglavlje I. - Mere koje treba da se preduzmu na nacionalnom nivou

Član 1

Svrha

Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu delotvorna pravna sredstva licima koja su pretrpela štetu kao posledicu koruptivnih radnji, koja bi im omogućila da brane svoja prava i interese, uključujući mogućnost dobijanja naknade štete.

Član 2

Definicija korupcije

Za potrebe ove konvencije, „korupcija“ označava zahtevanje, nudenje, davanje ili primanje, direktno ili indirektno, mita ili bilo koje nezaslužene koristi ili njeno stavljanje u izgled, koje remeti pravilno obavljanje bilo koje dužnosti ili ponašanje koje se traži od primaoca mita, nezaslužene koristi ili koristi koja se stavlja u izgled.

Član 3

Naknada štete

1. Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu da lica koja su pretrpela štetu kao posledicu korupcije, imaju pravo na pokretanje postupka radi dobijanja pune naknade za štetu.

2. Takva naknada može da obuhvati materijalnu štetu, izmaklu dobit ili nematerijalnu štetu.

Član 4

Odgovornost

1. Kako bi se šteta nadoknadila, svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu da prethodno budu ispunjeni sledeći uslovi:

- i. da je tuženi izvršio ili odobrio koruptivnu radnju ili da je propustio da preduzme razumne mere da spreči takvu radnju;
- ii. da je tužilac pretrpeo štetu; i
- iii. da postoji uzročna veza između radnje korupcije i štete.

2. Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu da, ukoliko je više tuženih odgovorno za štetu proisteklu iz iste korupcijske aktivnosti, takva lica budu solidarno odgovorna.

Član 5

Odgovornost države

Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu odgovarajuće postupke, kako bi se licima koja su pretrpela štetu kao posledicu koruptivne radnje, izvršenu od strane njenih službenih lica u vršenju njihovih dužnosti, omogućilo da potražuju naknadu od države ili u slučaju da Strana ugovornica nije država, od njenih nadležnih organa.

Član 6

Podeljena odgovornost

Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu, uzimajući u obzir sve okolnosti, da naknada bude umanjena ili da se ne odobri, ukoliko je tužilac svojom greškom doprineo nastanku ili povećanju štete.

Član 7

Rokovi zastarelosti

1. Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu da postupci za naknadu štete zastarevaju u roku koji ne može da bude kraći od tri godine, od dana kada je oštećeni saznao ili osnovano mogao da sazna za štetu ili koruptivnu radnju i za identitet odgovornog lica. Takvi postupci ne mogu da se pokrenu nakon isteka roka zastarelosti, koji ne može da bude kraći od deset godina od dana kada je koruptivna radnja izvršena.
2. Zakoni Strana ugovornica koji regulišu zastoj ili prekid roka zastarelosti primenjuju se, kada je to celishodno, na rokove propisane u stavu 1. ovog člana.

Član 8

Valjanost ugovora

1. Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu da svaki ugovor ili njegova odredba koja omogućuje korupciju, treba da se proglasi ništavim.
2. Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu mogućnost, da se sve ugovorne strane, čija je saglasnost dovedena u pitanje koruptivnom radnjom, obrate sudu, kako bi ugovor bio proglašen nevažećim, čime ne gube pravo na potraživanje naknade štete.

Član 9

Zaštita zaposlenih

Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu odgovarajuću zaštitu od bilo koje neopravdane sankcije protiv zaposlenih, koji imaju osnovanog razloga da sumnjaju u korupciju i koji, u dobroj veri, svoju sumnju prijave odgovornim licima ili organima.

Član 10

Izveštaji i revizija

1. Svaka Strana ugovornica treba da preduzme, u svom domaćem pravu, sve neophodne mere da godišnji izveštaji preduzeća budu izrađeni jasno i da daju tačan i verodostojan prikaz finansijskog poslovanja tog preduzeća.

2. U cilju sprečavanja koruptivnih radnji, svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu da revizori potvrđuju da je godišnji izveštaj o finansijskom poslovanju preduzeća tačan i da predstavlja verodostojan prikaz finansijskog poslovanja tog preduzeća.

Član 11

Pribavljanje dokaza

Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu delotvorne načine pribavljanja dokaza u građanskim postupcima, koji proizilaze iz koruptivnih radnji.

Član 12

Privremene mere

Svaka Strana ugovornica treba da obezbedi u domaćem pravu da sud izda naloge neophodne da se zaštite prava i interesi stranaka u građanskim postupcima, koji proizilaze iz koruptivnih radnji.

Glava II. - Međunarodna saradnja i nadzor nad sprovođenjem

Član 13

Međunarodna saradnja

Strane ugovornice efikasno sarađuju u stvarima koje se odnose na građanske postupke u slučajevima korupcije, naročito u vezi sa dostavom dokumenata, pribavljanjem dokaza u inostranstvu, nadležnošću, priznavanjem i izvršenjem stranih presuda i troškovima postupka, u skladu sa odredbama relevantnih međunarodnih instrumenata o međunarodnoj saradnji u građanskim i privrednim stvarima čije su strane ugovornice, kao i u skladu sa domaćim pravom.

Član 14

Nadzor

Sprovođenje ove konvencije nadgleda Grupa država protiv korupcije (GRECO).

Glava III. - Završne odredbe

Član 15

Potpisivanje i stupanje na snagu

1. Ova konvencija otvorena je za potpisivanje državama članicama Saveta Evrope, državama koje nisu članice, a koje su učestvovalе u njenoj izradi i Evropskoj zajednici.
2. Ova konvencija podleže potvrđivanju, prihvatanju ili odobravanju. Instrumenti o potvrđivanju, prihvatanju ili odobravanju, deponuju se kod generalnog sekretara Saveta Evrope.
3. Ova konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma kada je četrnaest potpisnica izrazilo saglasnost da budu obavezane Konvencijom, u skladu sa odredbama stava 2. ovog člana. Svaka od tih potpisnica, koja nije član Grupe država protiv korupcije (GRECO) u trenutku potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja, automatski postaje članica, od datuma stupanja na snagu Konvencije.
4. U odnosu na bilo koju potpisnicu koja naknadno izrazi saglasnost da bude obavezana Konvencijom, ona stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma izražavanja saglasnosti da bude obavezana Konvencijom u skladu sa odredbama stava 2. ovog člana. Svaka potpisnica, koja nije članica Grupe država protiv korupcije (GRECO) u trenutku potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja, automatski postaje članica, od datuma kada u odnosu na nju Konvencija stupa na snagu.
5. Svi posebni načini učešća Evropske zajednice u Grupi država protiv korupcije (GRECO) utvrđuju se, u meri u kojoj je to neophodno, zajedničkim sporazumom sa Evropskom zajednicom.

Član 16

Pristupanje Konvenciji

1. Nakon stupanja na snagu ove konvencije, Komitet ministara Saveta Evrope, po obavljenim konsultacijama sa Stranama ugovornicama Konvencije, može da pozove bilo koju državu koja nije članica Saveta Evrope i nije učestvovala u njenoj izradi, da pristupi ovoj konvenciji, odlukom donetom većinom, kako je predviđeno članom 20d. Statuta Saveta Evrope i jednoglasno od strane predstavnika Strana ugovornica koje imaju pravo da sede u Komitetu.

2. U odnosu na bilo koju državu koja pristupa Konvenciji, ona stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma deponovanja instrumenta o pristupanju kod generalnog sekretara Saveta Evrope. Svaka država koja pristupi ovoj konvenciji automatski postaje članica GRECO-a, ukoliko već nije članica u trenutku pristupanja, danom kada u odnosu na nju Konvencija stupa na snagu.

Član 17

Rezerve

Ni na jednu odredbu ove konvencije ne može da se stavi rezerva.

Član 18

Teritorijalna primena

1. Svaka država ili Evropska zajednica može da, prilikom potpisivanja ili deponovanja instrumenta o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju, naznači teritoriju ili teritorije na kojima se ova konvencija primenjuje.

2. Svaka Strana ugovornica može da, bilo kog kasnijeg datuma, izjavom generalnom sekretaru Saveta Evrope, proširi primenu ove konvencije na bilo koju teritoriju naznačenu u izjavi. U odnosu na tu teritoriju, Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma kada je generalni sekretar takvo obaveštenje primio.

3. Svaka izjava data u skladu sa prethodna dva stava može da se, u odnosu na bilo koju teritoriju naznačenu u njoj, povuče na osnovu obaveštenja generalnom sekretaru Saveta Evrope. Povlačenje stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca nakon datuma kada je generalni sekretar takvo obaveštenje primio.

Član 19

Odnos prema drugim instrumentima i sporazumima

1. Ova konvencija ne utiče na prava i obaveze koje proizilaze iz međunarodnih multilateralnih instrumenata o određenim pitanjima.

2. Strane ugovornice Konvencije mogu međusobno da zaključe bilateralne ili multilateralne sporazume o stvarima koje reguliše ova konvencija, u cilju upotpunjavanja ili jačanja njenih odredbi ili lakše primene njenih načela ili da se, ne dirajući u ciljeve i načela ove konvencije, podvrgnu pravilima o ovim pitanjima, u okviru posebnog sistema, koji je obavezujući u trenutku otvaranja ove konvencije za potpisivanje.

3. Ukoliko su dve ili više Strana ugovornica već zaključile sporazum ili ugovor o predmetu kojim se bavi ova konvencija ili su na neki drugi način uspostavile svoje odnose u vezi sa tim pitanjem, one imaju pravo da umesto ove konvencije primenjuju taj sporazum ili ugovor ili da regulišu odnose prema njima.

Član 20

Izmene

1. Izmene ove konvencije može da predloži bilo koja Strana ugovornica. Generalni sekretar Saveta Evrope o njima obaveštava države članice Saveta Evrope, države koje nisu članice, a koje su učestvovalе u izradi ove konvencije, Evropsku zajednicu, kao i bilo koju državu koja je pristupila ili je bila pozvana da pristupi ovoj konvenciji, u skladu sa odredbama člana 16.

2. Svaka izmena koju neka Strana ugovornica predloži, dostavlja se Evropskom komitetu za pravnu saradnju (CDCJ), koji svoje mišljenje o predloženoj izmeni podnosi Komitetu ministara.

3. Komitet ministara razmatra predloženu izmenu i mišljenje podneto od strane Evropskog komiteta za pravnu saradnju (CDCJ) i nakon konsultacija sa Stranama ugovornicama ove konvencije, koje nisu države članice Saveta Evrope, može da usvoji izmenu.

4. Tekst svake izmene koju usvoji Komitet ministara, u skladu sa stavom 3. ovog člana, dostavlja se Stranama ugovornicama na prihvatanje.

5. Svaka izmena usvojena u skladu sa stavom 3. ovog člana stupa na snagu tridesetog dana od dana kada sve Strane ugovornice obaveste generalnog sekretara o njenom prihvatanju.

Član 21

Rešavanje sporova

1. O tumačenju i primeni ove konvencije, obaveštava se Evropski komitet za pravnu saradnju (CDCJ) Saveta Evrope.

2. U slučaju spora između Strana ugovornica u vezi sa tumačenjem i primenom ove konvencije, Strane ugovornice će pokušati da reše spor pregovorima ili na bilo koji drugi miran način, po njihovom izboru, uključujući podnošenje spora Evropskom komitetu za pravnu saradnju (CDCJ), arbitražnom tribunalu, čije su odluke obavezujuće za Strane ugovornice ili Međunarodnom sudu pravde, u skladu sa dogovorom Strana ugovornica u sporu.

Član 22

Otkazivanje

1. Svaka Strana ugovornica može da, u bilo koje vreme, otkaže ovu konvenciju slanjem obaveštenja generalnom sekretaru Saveta Evrope.

2. Otkazivanje proizvodi dejstvo prvog dana u mesecu posle isteka perioda od tri meseca, nakon datuma kada je generalni sekretar primio obaveštenje.

Član 23

Obaveštavanje

Generalni sekretar Saveta Evrope obaveštava države članice Saveta i bilo koju drugu potpisnicu i Stranu ugovornicu ove konvencije o:

- a) svakom potpisivanju;
- b) deponovanju bilo kojih instrumenata o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju;
- v) svakom datumu stupanja na snagu ove konvencije u skladu sa čl. 15. i 16;
- g) svakom drugom postupku, obaveštenju ili saopštenju u vezi sa ovom konvencijom.

U potvrdu čega su, dole potpisani, za to propisno ovlašćeni, potpisali ovu konvenciju.

Sačinjeno u Strazburu, 4. novembra 1999. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako verodostojna, u po jednom primerku, koji se deponuju u arhivama Saveta Evrope. Generalni sekretar Saveta Evrope dostavlja overene kopije svakoj državi članici Saveta Evrope, državama koje nisu članice, a koje su učestvovalе u izradi ove konvencije, Evropskoj zajednici, kao i bilo kojoj državi koja je pozvana da joj pristupi.